

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izvještaj o provedenoj finansijskoj reviziji
„Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka
za period 01.01-31.12.2022. godine**

Broj: RV082-23

Banja Luka, 21.12.2023. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke.....	11
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana	11
	6. Finansijski izvještaji	11
	6.1. Bilans uspjeha	12
	6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi	12
	6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi.....	15
	6.1.3. Dobitak redovne aktivnosti	15
	6.1.4. Ostali dobici i gubici.....	15
	6.1.5. Neto dobit perioda	15
	6.2. Bilans stanja.....	15
	6.2.1. Bilansna aktiva.....	15
	6.2.2. Bilansna pasiva	17
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	19
	6.3. Bilans tokova gotovine.....	19
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	19
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	19
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje	19

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, finansijski izvještaji „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2022. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 - 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.1.1. i 6.1.1.2. ovog Izvještaja:

Prihodi od prodaje proizvoda iskazani su više, a prihodi od pruženih usluga po osnovu provizija od prodaje komisije robe manje za 251.994 KM, troškovi bruto plata iskazani su više, a troškovi ostalih ličnih primanja po osnovu bruto naknada za topli obrok manje za 173.868 KM, troškovi bruto naknada plata iskazani su više, a troškovi ostalih ličnih primanja po osnovu troškova nagrada i bruto regresa manje za 99.397 KM, troškovi bruto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora iskazani su više, a troškovi bruto naknada članovima odbora za reviziju, drugih odbora, komisija i slično manje za 31.984 KM, jer nije izvršena klasifikacija u skladu sa članom 54. stav (4) i 44. stav (5, 6 i 8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.2.3. ovog Izvještaja:

Kratkoročna razgraničenja iskazana su više za 62.669 KM zbog evidentiranja donacija stalnih sredstava u okviru kratkoročno razgraničenih prihoda, što nije u skladu sa članom 32. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.2. ovog Izvještaja:

Potraživanja za zateznu kamatu iskazana su više, a ostala kratkoročna potraživanja po osnovu glavnog duga po rješenju nadležnog suda manje za 19.420 KM, a za navedena potraživanja u iznosu od 28.887 KM (glavni dug i zatezna kamata) nije izvršena ispravka vrijednosti s obzirom na vremenski period u kojem nisu naplaćena, što nije u skladu sa članom 20. stav (9 i 11) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3. ovog Izvještaja:

Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazani su više za 9.302 KM, jer su istovremeno u navedenom iznosu iskazani i u aktivnosti investiranja kojoj i pripadaju, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 14) i članom 11. stav (2) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.6. ovog Izvještaja:

Napomene uz finansijske izvještaje ne sadrže dodatne informacije shodno zahtjevima člana 20. (stav 2 i 3) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (112c i 113) i MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 74a).

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka za godinu koja se završava na dan 31.12.2022. godine su objelodanjena pitanja vezana za nastavak poslovanja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka za godinu koja se završava na dan 31.12.2022. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije tih finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, nema drugih pitanja koja treba objaviti u Izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 21.12.2023. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka za 2022. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, zbog značaja pitanja navedenih u pasusu „Osnov za negativno mišljenje“, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka za 2022. godinu nisu, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za negativno mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izvještaja:

Društvo nije utvrdilo normative potrošnje goriva po vozilima i radnim mašinama, nije vršilo analize potrošnje goriva za evidentna odstupanja u mjesečnoj potrošnji kod istih vozila, a evidencije o korišćenju vozila se nisu vodile na propisanim putnim nalogima (PN3 i PN4 Obrazac) i nisu sadržavale relacije kretanja niti stanje kilometar sata po relaciji, što nije u skladu sa članom 2., 3. i 7. Pravilnika o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga.

U komisiju za popis imovine i obaveza imenovano je lice koje je bilo materijalno zaduženo za imovinu i njom rukovalo, što nije u skladu sa članom 14. stav (1) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. ovog Izvještaja:

Za izvršene nabavke usluga u ukupnoj vrijednosti od 21.100 KM a koje se odnose na advokatske usluge, ugostiteljske usluge i usluge platnog prometa, nisu provedene procedure javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 6. i 87. Zakona o javnim nabavkama.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. ovog Izvještaja:

Ugovarane su i fakturisane usluge po osnovu trajnog korišćenja grobnog mjesta po nižim cijenama u odnosu na cijene definisane Cjenovnikom pogrebnih i klesarskih usluga, a za utvrđene cijene komunalnih usluga pogrebne djelatnosti nije obezbijeđena saglasnost nadležnog organa Grada Banja Luka, što nije u skladu sa članom 20. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima i članom 22. Odluke o grobljima i pogrebnoj djelatnosti Skupštine Grada Banja Luka.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.2. ovog Izvještaja:

Obračun bruto plata zaposlenih vršen je po osnovu ugovorene osnovne bruto plate, što nije u skladu sa članom 61. i 66. Kolektivnog ugovora.

Izvršen je obračun i isplata stimulacija u iznosu većem od 30% ugovorenih plata zaposlenih, što nije u skladu sa članom 4. Odluke o stimulativnom nagrađivanju rada radnika.

Ugovorene osnovne bruto plate za zaposlene raspoređene na isto radno mjesto sa istim stepenom stručne spreme nisu utvrđene u istom iznosu, a obračun minulog rada vršen je na osnovnu bruto platu uvećanu za druga primanja po osnovu rada (topli obrok, stimulacije zaposlenih i na naknadu predsjednika sindikata), što nije u skladu sa članom 120. i 124. Zakona o radu.

Za službena putovanja u inostranstvo nisu donesene odluke o službenom putovanju u inostranstvo, priznati su i isplaćeni troškovi sa službenih putovanja bez naloga za službeno putovanje, zaposleni nisu podnosili pisani izvještaj o obavljenom službenom putovanju a priznata su prava na dnevnice iako ista nisu ostvarena srazmjerno trajanju službenog putovanja, što nije u skladu sa tačkom XV, XVII podtačka 1) i IX Odluke o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.2. ovog Izvještaja:

Knjigovodstvene isprave u vezi sa vođenjem zaliha građevinskog materijala nisu uredne i računski tačne, jer su prilikom razduženja zaliha građevinskog materijala postojala neslaganja u količini i vrsti utrošenog materijala (između radnih naloga i izlaza zaliha u robno-materijalnom knjigovodstvu), a prilikom razduženja ostalog potrošnog materijala nisu sačinjene knjigovodstvene isprave (trebovanja i radni nalozi) na osnovu kojih je vršen izlaz materijala, što nije u skladu sa članom 8. stav (1) i 9. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka.

Banja Luka, 21.12.2023. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se:

- 1) prihodi od provizija na ime prodaje komisione robe evidentiraju shodno članu 54. stav (4) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 2) troškovi bruto naknada za topli obrok, troškovi nagrada, bruto regresa, bruto naknada članovima odbora za reviziju i bruto naknada direktora Odjeljenja interne revizije, predsjednika Skupštine akcionara i ovlaštenog predstavnika Grada Banja Luka u Skupštini akcionara klasifikuju shodno članu 44. stav (5, 6 i 8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 3) provjera korisnog vijeka trajanja opreme vrši na kraju svake poslovne godine, shodno zahtjevu MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 51),
- 4) potraživanja za glavni dug po rješenju nadležnog suda klasifikuju u okviru ostalih kratkoročnih potraživanja i izvrši ispravka vrijednosti istih s obzirom na vremenski period u kojem nisu naplaćena, shodno članu 20. stav (9 i 11) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 5) obaveze za troškove naknada prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla klasifikuju u okviru obaveza za ostala lična primanja, a primljene donacije za izgradnju stalnih sredstava klasifikuju u okviru dugoročno razgraničenih prihoda shodno članu 37. stav (6) i 32. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,
- 6) Bilans tokova gotovine sačinjava shodno zahtjevima MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 14) i članom 11. stav (2) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike,
- 7) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju dodatne informacije shodno članu 20. stav (2 i 3) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i zahtjevima MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 112c i 113) i MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 74a).

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se:

- 1) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske, Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole i Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se odredi odgovorno lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole, donese akt o upravljanju rizicima, definišu ključni poslovni procesi i uspostavi knjiga poslovnih procesa i sačini izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole sa priložima,
- 2) računarski program za obračun ličnih primanja podesi na način koji obezbjeđuje funkcionisanje internih računovodstvenih kontrola u smislu čuvanja i korišćenja

unesenih podataka shodno članu 7. stav (5) i 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,

- 3) utvrde normativi potrošnje goriva po vozilima i radnim mašinama, vrše analize potrošnje goriva, a evidencije o korišćenju vozila vode na propisanim putnim nalogima za vozila (PN3 i PN4 Obrazac) shodno članu 2. 3. i 7. Pravilnika o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga,
- 4) prilikom provođenja popisa imovine i obaveza ovjere popisne liste od strane nadležnog lica, sačini plan rada komisije za popis, a u komisiju za popis imenuju lica shodno članu 17. stav (1 i 8) i 14. stav (1) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 5) nabavke male vrijednosti koje se odnose na usluge vrše u skladu sa članom 6. i 87. Zakona o javnim nabavkama,
- 6) izrađuje trogodišnji plan poslovanja i isti dostavlja na usvajanje Skupštini akcionara shodno članu 5. i 21. Zakona o javnim preduzećima,
- 7) ugovaraju i fakturišu usluge trajnog korišćenja grobnog mjesta shodno Cjenovniku pogrebnih i klesarskih usluga i da se na utvrđene cijene komunalnih usluga pogrebne djelatnosti pribavi saglasnost nadležnog organa Grada Banja Luka shodno članu 20. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima i članu 22. Odluke o grobljima i pogrebnoj djelatnosti Skupštine Grada Banja Luka,
- 8) obračun bruto plata vrši na osnovu utvrđene cijene rada i koeficijenata shodno članu 61. i 66. Kolektivnog ugovora,
- 9) na obrascu pismenog obračuna plate iskažu koeficijenti za obračun plata shodno članu 3. tačka 5) Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate,
- 10) zaposlenima raspoređenim na isto radno mjesto sa istim stepenom stručne spreme ugovori jednaka osnovna bruto plata, a obračun minulog rada vrši na osnovu bruto platu bez uvećanja za druga primanja po osnovu rada, shodno članu 120. stav (2) i 124. Zakona o radu,
- 11) obračun i isplata stimulacija zaposlenima vrši do visine utvrđene članom 4. Odluke o stimulativnom nagrađivanju rada radnika, a obračun i isplata naknada zaposlenima u slučaju smrti člana porodice vrši shodno tački IV alineja 2) Odluke o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku,
- 12) službena putovanja i obračun naknada troškova službenih putovanja vrši u skladu sa tačkom XV, XVII podtačka 1) i IX Odluke o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj,
- 13) prilikom razduženja zaliha građevinskog materijala sačinjavaju uredne i računski tačne knjigovodstvene isprave, a razduženje ostalog potrošnog materijala vrši na osnovu prethodno sačinjenih knjigovodstvenih isprava shodno članu 8. stav (1) i 9. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o javnim preduzećima,
- Zakon o privrednim društvima,
- Zakon o grobljima i pogrebnoj djelatnosti,
- Zakon o komunalnim djelatnostima, član 20,
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- Zakon o radu, član 7. i 204 - 207.,
- Zakon o doprinosima, član 3 - 6., 10., 22. i 24.,
- Zakon o porezu na dohodak, glava I-IV, VI, X, XII i XIII,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole,
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole,
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj,
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem,
- Odluka o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku,
- Pravilnik o sadržaju pismenog obračuna plate,
- Pravilnik o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga,
- Pravilnik o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- Kolektivni ugovor za zaposlene u „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka,
- Odluka o stimulativnom nagrađivanju rada radnika u „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka,
- Odluka o grobljima i pogrebnoj djelatnosti Skupštine Grada Banja Luka,
- Cjenovnik pogrebnih i klesarskih usluga.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

„Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) osnovano je 1966. godine i u toku postojanja mijenjalo je oblik organizovanja. Društvo je osnovano za aktivnosti i poslove upravljanja grobljima na području Grada Banja Luka i obavljanje pogrebnih djelatnosti i organizovano je kao akcionarsko društvo.

Ukupni akcionarski kapital Društva iznosi 418.443 KM i podijeljen je na 418.443 akcije čija je pojedinačna nominalna vrijednost 1 KM. Strukturu učešća u kapitalu čine Grad Banja Luka i ostali sitni akcionari.

Odlukama Skupštine Grada Banja Luka, Društvu su na upravljanje, korištenje i održavanje data dva gradska groblja na Pobrđu i Vrbanji.

Djelatnosti Društva su upravljanje grobljima i obavljanje pogrebnih djelatnosti, kao i sporedne djelatnosti definisane članom 9. Statuta Društva.

Društvo je prema kriterijumima iz člana 5. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15 i 78/20) razvrstano u srednja pravna lica.

Organi Društva su Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Uprava koju čine direktor i izvršni direktori, a imenovan je i Odbor za reviziju.

Sredstva za finansiranje Društva u 2022. godini obezbijedena su po osnovu prihoda od pogrebnih djelatnosti, a poslovanje se vrši preko računa otvorenih kod poslovnih banaka.

Društvo je u skladu sa članom 20. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/05 i 20/14) dostavilo Primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji „Gradsko groblje“ JK a.d. Banja Luka za period 01.01-Z1.12.2022. godine (RV082-23 od 08.12.2023) i dodatnu dokumentaciju na osnovu koje je preformulisan dio nalaza i izostavljena preporuka, a ostale primjedbe su takvog karaktera da nemaju suštinski uticaj na ostale nalaze, preporuke i dato mišljenje. Uz konačan izvještaj dostavljen je i odgovor na date primjedbe.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske prvi put je angažovana na provođenju finansijske revizije Društva.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Društva iz 2019. godine sistematizovao je 49 radnih mjesta za 96 izvršilaca uključujući i Upravu koju čine direktor i dva izvršna direktora. Na dan 31.12.2022. godine u Društvu je bilo zaposleno 78 izvršilaca od kojih 77 na neodređeno vrijeme i jedan pripravnik. U toku 2022. godine radni odnos u Društvu su zasnova dva izvršioca, od kojih je jedan na neodređeno vrijeme i jedan pripravnik. Tokom 2022. godine, radni odnos u Društvu je prestao za osam izvršilaca.

U Društvu nije određeno odgovorno lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole, nije donesen akt o upravljanju rizicima, nisu definisani ključni poslovni procesi niti je uspostavljena knjiga poslovnih procesa, a nije ni sačinjen izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2022. godinu sa priložima, što nije u skladu sa članom 8. i 14. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Službeni glasnik

Republike Srpske“ broj 91/16), tačkom 22. podtačke 3, 4. i 5. Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 99/17) i Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22).

Računarski program za obračun ličnih primanja ne obezbjeđuje u potpunosti funkcionisanje sistema internih računovodstvenih kontrola, jer se prilikom ažuriranja podataka onemogućuje uvid u istorijske podatke na osnovu kojih je vršen obračun prije ažuriranja (informacije o osnovnoj bruto plati, tekućim računima zaposlenih i drugo), što nije u skladu sa članom 7. stav (5) i 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Društvo nije utvrdilo normative potrošnje goriva po vozilima i radnim mašinama, nije vršilo analize potrošnje goriva za evidentna odstupanja u mjesečnoj potrošnji kod istih vozila, a evidencije o korišćenju vozila se nisu vodile na propisanim putnim nalogima (PN3 i PN4 Obrazac) i nisu sadržavale relacije kretanja niti stanje kilometar sata po relaciji, što nije u skladu sa članom 2., 3. i 7. Pravilnika o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 74/17).

U skladu sa Rješenjem o imenovanju Komisije za godišnji popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, izvršen je popis i evidentiranje rezultata popisa imovine i obaveza. Revizijskim ispitivanjem provođenja istog utvrđeno je da je u komisiju za popis osnovnih sredstava u upotrebi, van upotrebe i investicija u toku imenovan šef odjeljenja voznog parka i rukovanje radnom mehanizacijom koji je materijalno zadužen za imovinu i rukovodi imovinom koju popisuje, popisne liste nisu ovjerene od strane nadležnog lica, a nije sačinjen ni plan rada komisije za popis, što nije u skladu sa članom 14. stav (1) i 17. stav (1 i 8) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16 i 113/21).

Shodno gore navedenom, kao i u većini tačaka izvještaja uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i drugim propisima.

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se:

- **uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske, Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole i Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se odredi odgovorno lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole, donese akt o upravljanju rizicima, definišu ključni poslovni procesi i uspostavi knjiga poslovnih procesa i sačini izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole sa priložima,**
- **računarski program za obračun ličnih primanja podesi na način koji obezbjeđuje funkcionisanje internih računovodstvenih kontrola u smislu čuvanja i korišćenja unesenih podataka shodno članu 7. stav (5) i 12. stav (5) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **utvrde normativi potrošnje goriva po vozilima i radnim mašinama, vrše analize potrošnje goriva, a evidencije o korišćenju vozila vode na propisanim putnim nalogima za vozila (PN3 i PN4 Obrazac) shodno članu 2.3 i 7. Pravilnika o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga,**
- **prilikom provođenja popisa imovine i obaveza ovjere popisne liste od strane nadležnog lica, sačini plan rada komisije za popis, a u komisiju za popis imenuju lica shodno članu 17. stav (1 i 8) i 14. stav (1) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

4. Nabavke

Planom javnih nabavki za 2022. godinu, planirane su nabavke ukupne vrijednosti od 1.015.250 KM bez poreza na dodatu vrijednost. Predviđeno je provođenje 45 postupaka javnih nabavki i to putem šest otvorenih postupaka u vrijednosti od 602.000 KM, 16 postupaka putem konkurentskog zahtjeva u vrijednosti od 244.500 KM, jedan postupak vezan za usluge iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama u vrijednosti od 85.800 KM i 22 direktna sporazuma u vrijednosti od 82.950 KM.

Prema dostavljenom izvještaju planiranih i izvršenih procedura javnih nabavki, Društvo je u toku 2022. godine provelo 28 postupaka ukupne vrijednosti od 803.664 KM i to putem šest otvorenih postupaka u vrijednosti 473.660 KM (granitni kamen, građevinski materijal, svježe cvijeće, mobilne grobnice, betonske grobnice i poštanske usluge), 12 konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 213.351 KM (svileno cvijeće, kancelarijski i potrošni materijal, repromaterijal, energenti, auto-dijelovi, održavanje voznog parka, usluge osiguranja i dr.), jedan postupak vezan za usluge iz Aneksa II dio B u vrijednosti od 85.800 KM (topli obrok za zaposlene) i devet direktnih sporazuma u vrijednosti od 30.853 KM.

Revizijskim ispitivanjem su obuhvaćeni provedeni postupci javnih nabavki u vrijednosti od 610.655 KM i to četiri otvorena postupka u vrijednosti 425.730 KM, četiri konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 93.625 KM, jedan postupak vezan za usluge iz Aneksa II dio B u vrijednosti od 85.800 KM i jedan direktni sporazum u vrijednosti od 5.500 KM, što čini 75% u odnosu na ukupno ugovorenu vrijednost nabavki tokom 2022. godine.

Revizijom je utvrđeno da za nabavke usluga u vrijednosti od 21.100 KM (advokatske usluge 3.600 KM, ugostiteljske usluge 10.000 KM i usluge platnog prometa 7.500 KM) nisu provedene procedure javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 6. i 87. Zakona o javnim nabavkama, u kojima je definisano da je ugovorni organ dužan da dodjeljuje ugovore o javnoj nabavci robe, usluga i radova primjenjujući postupke definisane ovim zakonom i podzakonskim aktima i vrste postupaka javnih nabavki za dodjelu ugovora male vrijednosti.

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se nabavke male vrijednosti koje se odnose na usluge vrše u skladu sa članom 6. i 87. Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Planom poslovanja za 2022. godinu koji sadrži i Finansijski plan, planirani su prihodi u iznosu od 2.803.775 KM (prihodi od obavljanja pogrebnih djelatnosti i ostali prihodi povezani sa djelatnošću Društva), rashodi u iznosu od 2.753.500 KM (najvećim dijelom se odnose na troškove bruto plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja od 1.570.000 KM i na nabavnu vrijednost prodate robe i troškove materijala za izradu učinaka od 468.900 KM) i planirana je bruto dobit u iznosu od 50.275 KM.

Uprava Društva nije izradila trogodišnji plan poslovanja, pa isti nije razmatran od strane Skupštine akcionara, što nije u skladu sa članom 5. i 21. Zakona o javnim preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske“ 75/04 i 78/11).

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se izrađuje trogodišnji plan poslovanja i isti dostavlja na usvajanje Skupštini akcionara shodno članu 5. i 21. Zakona o javnim preduzećima.

6. Finansijski izvještaji

Društvo je sačinilo obrasce finansijskih izvještaja propisane članom 2. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 59/22 i 129/22) i to Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bilans tokova gotovine, Napomene uz finansijske izvještaje, kao i Izvještaj o promjenama

na kapitalu propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrasca izvještaja o promjenama na kapitalu ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 59/22). Pored navedenih obrazaca, sačinjen je Izvještaj o poslovanju za 2022. godinu koji nije usvojen od strane Skupštine akcionara (Odluka o neusvajanju od 20.04.2023. godine).

6.1. Bilans uspjeha

Ukupni prihodi za 2022. godinu su iskazani u iznosu od 2.761.398 KM, što je za 1,6% manje u odnosu na Finansijski plan, dok su ukupni rashodi iskazani u iznosu od 2.744.807 KM, što je za 0,4% niže u odnosu na Finansijski plan. Dobit prije oporezivanja iskazana je u iznosu od 16.591 KM.

6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi

6.1.1.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 2.740.403 KM, a odnose se na prihode od prodaje pogrebne opreme (184.860 KM), pružanja pogrebnih usluga i prodaje gotovih proizvoda (2.173.399 KM), ugovorenih provizija na ime prodaje komisije robe (251.994 KM), povećanja vrijednosti zaliha gotovih proizvoda – betonskih grobnica, spomenika i drugih proizvoda (124.473 KM) i ostale poslovne prihode (5.677 KM).

Revizijom je utvrđeno da su prihodi od prodaje proizvoda iskazani više, a prihodi od pruženih usluga po osnovu provizija od prodaje komisije robe manje za 251.994 KM, jer nije izvršena klasifikacija u skladu sa članom 54. stav (4) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Revizijom je utvrđeno da su u određenim slučajevima ugovarane i fakturisane usluge trajnog korišćenja grobnog mjesta po nižim cijenama u odnosu na cijene definisane Cjenovnikom pogrebnih i klesarskih usluga, a za utvrđene cijene komunalnih usluga pogrebne djelatnosti nije obezbijeđena saglasnost nadležnog organa Grada Banja Luka, što nije u skladu sa članom 20. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima u kojem je navedeno da saglasnost na cijenu daje nadležni organ jedinice lokalne samouprave i članom 22. Odluke o grobljima i pogrebnoj djelatnosti Skupštine Grada Banja Luka.

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se:

- ***prihodi od provizija na ime prodaje komisije robe evidentiraju shodno članu 54. stav (4) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,***
- ***ugovaraju i fakturišu usluge trajnog korišćenja grobnog mjesta shodno Cjenovniku pogrebnih i klesarskih usluga i da se na utvrđene cijene komunalnih usluga pogrebne djelatnosti pribavi saglasnost nadležnog organa Grada Banja Luka shodno članu 20. stav (3) Zakona o komunalnim djelatnostima i članu 22. Odluke o grobljima i pogrebnoj djelatnosti Skupštine Grada Banja Luka.***

6.1.1.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 2.713.632 KM, a odnose se na nabavnu vrijednost prodate robe, troškove materijala, troškove goriva i energije, troškove plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja, troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije i rezervisanja, nematerijalne troškove i troškove poreza.

Nabavna vrijednost prodate robe iskazana je u iznosu od 111.542 KM i u cjelosti se odnosi se na nabavnu vrijednost pogrebne opreme i cvijeća koja se prodaje u maloprodajnim objektima.

Troškovi materijala iskazani su u iznosu od 306.674 KM, a odnose se na troškove osnovnog i pomoćnog materijala za izradu učinaka (268.448 KM) i troškove režijskog materijala (38.225 KM).

Troškovi goriva i energije iskazani su u iznosu od 136.396 KM, a odnose se na troškove goriva (81.098 KM) i troškove električne energije (55.298 KM).

Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 1.827.221 KM, a odnose se na troškove bruto plata i bruto naknada plata i troškove ostalih ličnih primanja.

Troškovi bruto plata i bruto naknada plata iskazani su u iznosu od 1.755.893 KM, a odnose se na troškove bruto plata zaposlenih (1.600.523 KM), bruto naknada plata (99.397 KM) i bruto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (55.972 KM).

Revizijom je utvrđeno da su troškovi bruto plata iskazani više, a troškovi ostalih ličnih primanja po osnovu bruto naknada za topli obrok manje za 173.868 KM, troškovi bruto naknada plata iskazani su više, a troškovi ostalih ličnih primanja po osnovu troškova nagrada i bruto regresa manje za 99.397 KM, troškovi bruto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora iskazani su više, a troškovi bruto naknada članovima odbora za reviziju, direktora Odjeljenja interne revizije, predsjednika Skupštine akcionara i ovlaštenog predstavnika Grada Banja Luka u Skupštini akcionara manje za 31.984 KM, jer nije izvršena klasifikacija u skladu sa članom 44. stav (5, 6 i 8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Obračun bruto plata i bruto naknada plata je vršen na osnovu Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16, 66/18), Kolektivnog ugovora Društva i Odluke o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/16, 12/22 i 39/22).

Kod obračuna bruto plata i bruto naknada plata utvrđene su nepravilnosti i neusklađenosti, kako slijedi:

- obračun bruto plata vršen je na osnovu ugovorenih osnovnih bruto plata shodno pojedinačnim ugovorima o radu, a ne na osnovu cijene rada i koeficijenata za obračun plate koji su definisani članom 61. i 66. Kolektivnog ugovora,
- obrazac pismenog obračuna plate ne sadrži podatke o koeficijentima za obračun plata, što nije u skladu sa članom 3. tačka 5) Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 18/22),
- obračun minilog rada vršen je na osnovnu bruto platu uvećanu za druga primanja po osnovu rada (topli obrok, stimulacije zaposlenih i na naknadu predsjednika sindikata), umjesto na osnovnu bruto platu, što nije u skladu sa članom 124. Zakona o radu,
- ugovorene osnovne bruto plate za zaposlene raspoređene na isto radno mjesto sa istim stepenom stručne spreme nisu utvrđene u istom iznosu, što nije u skladu sa članom 120. stav (2) Zakona o radu,
- izvršen je obračun i isplata stimulacija za 22 zaposlena u iznosu većem od 30% ugovorenih plata zaposlenih, što nije u skladu sa članom 4. Odluke o stimulativnom nagrađivanju rada radnika, u kojem je navedeno da plata zaposlenog utvrđena ugovorom o radu može biti uvećana do 30% u datom obračunskom periodu.

Troškovi ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 71.328 KM, a odnose na troškove dnevnica na službenom putu u zemlji i inostranstvu (1.617 KM), troškove naknada prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla (65.408 KM), naknade zaposlenima i članovima porodice (3.463 KM) i drugi troškovi u iznosu od 840 KM.

Kod obračuna troškova ostalih ličnih primanja utvrđene su nepravilnosti i neusklađenosti, kako slijedi:

- za službena putovanja u inostranstvo nisu donesene odluke o službenom putovanju u inostranstvo, priznati su i isplaćeni troškovi sa službenih putovanja bez naloga za službeno putovanje, zaposleni nisu podnosili pisani izvještaj o obavljenom službenom putovanju i priznavana su prava na dnevnice iako ista nisu ostvarena srazmjerno

trajanju službenog putovanja, što nije u skladu sa tačkom XV, XVII podtačka 1) i IX Odluke o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 57/21),

- obračun i isplata naknada zaposlenima u slučaju smrti člana porodice je vršena prema Kolektivnom ugovoru u visini jedne, umjesto u visini najmanje dvije prosječne neto plate u Republici Srpskoj, kako je to definisano tačkom IV alineja 2) Odluke o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku koju je donijela Vlada Republike Srpske.

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 112.378 KM, a odnose se na troškove za izradu slova i slika (10.525 KM), troškove poštanskih usluga, telefona i interneta (14.915 KM), održavanja objekata, opreme i vozila (34.761 KM), komunalnih usluga (27.974 KM) i ostalih usluga (24.203 KM).

Troškovi amortizacije i rezervisanja iskazani su u iznosu od 136.655 KM, a odnose se na troškove amortizacije u iznosu od (101.760 KM) i troškove rezervisanja u iznosu od 34.895 KM (po osnovu sudskih sporova 21.808 KM i za naknade i beneficije zaposlenih 13.088 KM).

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 72.854 KM, a odnose se najvećim dijelom na revizijske usluge (5.000 KM), advokatske usluge (3.600 KM), reprezentaciju (10.542 KM), usluge osiguranja (8.041 KM), usluge platnog prometa i banke (7.530 KM), sudske troškove (5.377 KM) i troškove provizija za promociju u prodaji pogrebne opreme po ugovoru sa Udruženjem penzionera Grada Banja Luka (24.858 KM).

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se:

- ***troškovi bruto naknada za topli obrok, troškovi nagrada, bruto regresa, bruto naknada članovima odbora za reviziju i bruto naknada direktora Odjeljenja interne revizije, predsjednika Skupštine akcionara i ovlaštenog predstavnika Grada Banja Luka u Skupštini akcionara klasifikuju shodno članu 44. stav (5, 6 i 8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike,***
- ***obračun bruto plata vrši na osnovu utvrđene cijene rada i koeficijenata shodno članu 61. i 66. Kolektivnog ugovora,***
- ***na obrascu pismenog obračuna plate iskazuju koeficijenti za obračun plata shodno članu 3. tačka 5) Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate,***
- ***zaposlenima raspoređenim na isto radno mjesto sa istim stepenom stručne spreme ugovori jednaka osnovna bruto plata, a obračun minolog rada vrši na osnovnu bruto platu bez uvećanja za druga primanja po osnovu rada, shodno članu 120. stav (2) i 124. Zakona o radu,***
- ***obračun i isplata stimulacija zaposlenima vrši do visine utvrđene članom 4. Odluke o stimulativnom nagrađivanju rada radnika, a obračun i isplata naknada zaposlenima u slučaju smrti člana porodice vrši shodno tački IV alineja 2) Odluke o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku,***
- ***službena putovanja i obračun naknada troškova službenih putovanja vrši u skladu sa tačkom XV, XVII podtačka 1) i IX Odluke o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj.***

6.1.1.3. Poslovni dobitak

Poslovni dobitak iskazan je u iznosu od 26.771 KM, a predstavlja razliku između poslovnih prihoda (2.740.403 KM) i poslovnih rashoda (2.713.632 KM).

6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi

6.1.2.1. Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 78 KM, a odnose se na prihode po osnovu pozitivnih kursnih razlika.

6.1.2.2. Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 11.643 KM, od čega se 11.561 KM odnosi na rashode kamata po osnovu dva dugoročna kredita (Atos banka a.d. Banja Luka 121.974 KM i Nova banka a.d. Banja Luka 23.767 KM).

6.1.3. Dobitak redovne aktivnosti

Dobitak redovne aktivnosti iskazan je u iznosu od 15.206 KM, a predstavlja zbir poslovnog dobitka (26.771 KM) i finansijskih prihoda (78 KM) umanjen za finansijske rashode (11.643 KM).

6.1.4. Ostali dobici i gubici

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 19.874 KM, a ostali rashodi i gubici u iznosu od 14.037 KM, te je iskazan dobitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda u iznosu od 5.837 KM.

6.1.5. Neto dobit perioda

Neto dobit perioda iskazana je u iznosu od 13.840 KM, a predstavlja razliku između ukupnih prihoda (2.761.398 KM) i ukupnih rashoda sa uključenim porezom na dobit i odloženim poreskim rashodima (2.747.558 KM).

6.2. Bilans stanja

U Bilansu stanja na dan 31.12.2022. godine iskazane su bilansna aktiva, bilansna pasiva i vanbilansna evidencija.

6.2.1. Bilansna aktiva

Bilansna aktiva je iskazana u iznosu od 3.268.984 KM bruto vrijednosti, 1.046.704 KM ispravke vrijednosti i 2.222.280 KM neto vrijednosti, a čine je stalna sredstva i tekuća sredstva.

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva iskazana su u iznosu od 2.224.720 KM bruto vrijednosti, 978.555 KM ispravke vrijednosti i 1.246.165 KM neto vrijednosti, a čine ih nematerijalna sredstva i nekretnine, postrojenja i oprema.

Društvu je na osnovu Odluke o davanju Centralnog gradskog groblja u Vrbani na upravljanje i održavanje Skupštine Grada Banja Luka dato na upravljanje i održavanje zemljište, poslovni objekti i oprema u neto vrijednosti od 13.212.985 KM koji su u vlasništvu Grada Banja Luka i u čijim poslovnim knjigama se vode.

Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 41.630 KM bruto vrijednosti, 38.051 KM ispravke vrijednosti i 3.579 KM neto vrijednosti i u cjelosti se odnose na računarski program.

Nekretnine, postrojenja i oprema su iskazani u iznosu od 2.183.090 KM bruto vrijednosti, 940.504 KM ispravke vrijednosti i 1.242.586 KM neto vrijednosti, a čine ih građevinski objekti, postrojenja i oprema i ulaganja na tuđim nekretninama postrojenjima i opremi.

Građevinski objekti su iskazani u iznosu od 1.022.881 KM bruto vrijednosti, 114.344 KM ispravke vrijednosti i 908.537 KM neto vrijednosti, a čine ih poslovni objekti. U toku 2022.

godine nisu vršena ulaganja u građevinske objekte, a umanjenje vrijednosti je izvršeno po osnovu korekcije vrijednosti za efekte obračunate amortizacije.

Postrojenja i oprema iskazane su u iznosu od 1.138.185 KM bruto vrijednosti, 815.364 KM ispravke vrijednosti i 322.821 KM neto vrijednosti, a čine ih najvećim dijelom vozila, radne mašine i alati i kancelarijska i računarska oprema. U toku 2022. godine izvršeno je uvećanje vrijednosti za nabavku opreme u iznosu od 9.302 KM i to za nabavku cisterne za vodu, motorne kosačice i muljne pumpe (6.845 KM) i računarske i kancelarijske opreme (2.458 KM), a umanjenje vrijednosti je izvršeno po osnovu korekcije vrijednosti za efekte obračunate amortizacije.

Društvo nije vršilo provjeru korisnog vijeka trajanja za opremu koja se i dalje koristi na kraju svake poslovne godine, kako je propisano MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 51), pa je dio opreme u potpunosti amortizovan.

Ulaganje na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi iskazano je u iznosu od 22.024 KM bruto vrijednosti, 10.796 KM ispravke vrijednosti i 11.228 KM neto vrijednosti i u cjelosti se odnosi na ranija ulaganja u poslovni objekat koji je u vlasništvu Grada Banja Luka. U toku 2022. godine nisu vršena ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi, a umanjenje vrijednosti je izvršeno po osnovu korekcije vrijednosti za efekte obračunate amortizacije.

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se provjera korisnog vijeka trajanja opreme vrši na kraju svake poslovne godine, shodno zahtjevu MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 51).

6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva iskazana su u iznosu od 1.044.264 KM bruto vrijednosti, 68.149 ispravke vrijednosti i 976.115 KM neto vrijednosti, a čine ih zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja i kratkoročna sredstva izuzev zaliha i stalnih sredstava namijenjenih prodaji.

Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja su iskazana u iznosu od 438.821 KM bruto i neto vrijednosti, a odnose se na zalihe materijala, gotovih proizvoda i robe i date avanse.

Zalihe materijala iskazane su u iznosu od 156.805 KM i odnose na zalihe materijala za izradu učinaka u iznosu od 113.189 KM (klesarski kamen u iznosu od 110.393 KM i građevinski materijal u iznosu od 2.796 KM), sitan inventar u upotrebi u iznosu od 12.784 KM (alat, auto gume, HTZ oprema i drugo) i zalihe ostalog potrošnog materijala u iznosu od 30.832 KM.

Revizijom je utvrđeno da u pojedinim slučajevima knjigovodstvene isprave u vezi sa vođenjem zaliha građevinskog materijala nisu uredne i računski tačne, jer su prilikom razduženja zaliha građevinskog materijala postojala neslaganja u količini i vrsti utrošenog materijala (između radnih naloga i izlaza zaliha u robno-materijalnom knjigovodstvu), a prilikom razduženja ostalog potrošnog materijala u određenim slučajevima nisu sačinjavane knjigovodstvene isprave (trebovanja i radni nalozi), na osnovu kojih je vršen izlaz materijala, što nije u skladu sa članom 8. stav (1) i 9. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske kojima je definisano da je knjigovodstvena isprava pisani dokument u materijalnom ili elektronskom obliku o nastalom poslovnom događaju kojim su obuhvaćeni svi podaci neophodni za knjiženje u poslovnim knjigama i da ista mora biti potpuna, istinita, računski tačna i uredna i sačinjena tako da omogućava potpun uvid u vjerodostojnost dokumenta.

Zalihe gotovih proizvoda su iskazane u iznosu od 169.698 KM i odnose se na zalihe izrađenih betonskih grobnica, spomenika i drugih proizvoda.

Zalihe robe su iskazane u iznosu od 111.072 KM i odnose se na zalihe pogrebne opreme u maloprodajnim objektima.

Dati avansi su iskazani u iznosu od 1.246 KM i odnose se na avanse date dobavljačima za nabavku materijala i usluga.

Kratkoročna sredstva izuzev zaliha i stalnih sredstava namijenjenih prodaji

su iskazana u iznosu od 605.443 KM bruto vrijednosti, 68.149 KM ispravke vrijednosti i 537.294 KM neto vrijednosti, a odnose se na kratkoročna potraživanja, gotovinske ekvivalente i gotovinu i kratkoročna razgraničenja.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 530.221 KM bruto vrijednosti, 68.149 KM ispravke vrijednosti i 462.072 KM neto vrijednosti, a odnose se na potraživanja od kupaca u zemlji po osnovu izvršenih pogrebnih usluga (428.110 KM), ostala kratkoročna potraživanja (30.565 KM, od kojih se 28.887 KM odnosi na potraživanja za glavni dug i zateznu kamatu po rješenju nadležnog suda iz dužničko povjerilačkih odnosa i potraživanja za više plaćen porez na dobit (3.397 KM).

Revizijom je utvrđeno da su potraživanja za zateznu kamatu iskazana više, a ostala kratkoročna potraživanja po osnovu glavnog duga po rješenju nadležnog suda manje za 19.420 KM, a za navedena potraživanja u iznosu od 28.887 KM (glavni dug i zatezna kamata) nije izvršena ispravka vrijednosti s obzirom na vremenski period u kojem nisu naplaćena, što nije u skladu sa članom 20. stav (9 i 11) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina iskazani su u iznosu od 71.866 KM, a odnose se na novčana sredstva na bankovnim računima kod komercijalnih banaka u domaćoj valuti (23.765 KM) i stranoj valuti (14.317 KM) i novčana sredstva u blagajni (33.784 KM), koja se najvećim dijelom odnose na pazar iz pomoćne blagajne sa prodajnog mjesta u Vrbani.

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u bruto i neto vrijednosti od 3.356 KM i odnose se na unaprijed plaćene premije osiguranja.

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se:

- **prilikom razduženja zaliha građevinskog materijala sačinjavaju uredne i računski tačne knjigovodstvene isprave, a razduženje ostalog potrošnog materijala vrši na osnovu prethodno sačinjenih knjigovodstvenih isprava shodno članu 8. stav (1) i 9. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **potraživanja za glavni dug po rješenju nadležnog suda klasifikuje u okviru ostalih kratkoročnih potraživanja i izvrši ispravku vrijednosti istih s obzirom na vremenski period u kojem nisu naplaćena shodno članu 20. stav (9 i 11) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.**

6.2.2. Bilansna pasiva

Bilansna pasiva je iskazana u iznosu od 2.222.280 KM, a čine je kapital, dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze, odložene poreske obaveze i kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja.

6.2.2.1. Kapital

Kapital je iskazan u iznosu od 1.146.362 KM, a čini ga akcijski kapital upisan u sudski registar (418.443 KM) sa učešćem Grada Banja Luka u visini od 61,65% i ostalih sitnih akcionara u visini od 38,35%, rezerve (26.297 KM), revalorizacione rezerve (339.373 KM), neraspoređena dobit tekuće godine (13.840 KM) i neraspoređena dobit ranijih godina (348.409 KM). Društvo je na osnovu Odluke o raspodjeli dobiti po godišnjem obračunu za 2022. godinu izvršilo raspored dobiti u zakonske rezerve shodno članu 231. stav (2) Zakona o privrednim društvima.

6.2.2.2. Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 106.389 KM, a odnose se na dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze.

Dugoročna rezervisanja iskazana su u iznosu od 88.531 KM, a odnose se na rezervisanja za troškove u garantnom roku (4.034 KM), za naknade i beneficije zaposlenih (45.993 KM) i rezervisanja po osnovu sudskih sporova (38.504 KM).

Dugoročne obaveze iskazane u iznosu (17.858 KM) po osnovu dijela kredita koji dospijeva u periodu dužem od godinu dana prema Atos banci a.d. Banja Luka. Kredit je obezbijeđen mjenicama Društva i garancijom Garantnog fonda Republike Srpske u visini od 50% iznosa kredita.

6.2.2.3. Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja

Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja iskazana su u iznosu od 966.362 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze (127.883 KM), obaveze iz poslovanja (404.553 KM), obaveze iz specifičnih poslova (147.489 KM), obaveze za plate i naknade plata (130.264 KM), ostale obaveze (11.408 KM), porez na dodatu vrijednost (67.100 KM), obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine (1.940 KM) i kratkoročna razgraničenja (75.725 KM).

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu od 127.883 KM, a odnose se na dio dugoročnih kredita koji dospijeva na naplatu u roku do godinu dana od datuma izvještavanja i to po osnovu kredita u Atos banci a.d. Banja Luka (detaljnije u tački 6.2.2.2. ovog Izvještaja) i Novoj banci a.d. Banja Luka po kreditu odobrenom 22.07.2019. godine u iznosu od 150.000 KM i rokom otplate od 48 mjeseci za nabavku stalnih sredstava (električnog vozila i radnih mašina), a koji je obezbijeđen mjenicama Društva i zalogom na nabavljenim sredstvima.

Obaveze iz poslovanja odnose se na obaveze za primljene avanse (47.473 KM, od kojih se 43.403 KM odnosi na unaprijed naplaćene prihode po osnovu usluga održavanja grobnih mjesta) i obaveze prema dobavljačima u zemlji (357.080 KM)

Obaveze iz specifičnih poslova odnose se na obaveze prema komitentima iz komisionih poslova u iznosu od 147.489 KM za komisionu robu za decembar 2022. godine.

Obaveze za plate i naknade plata iskazane su u iznosu od 130.264 KM, a odnose se na obaveze za plate i naknade plata zaposlenih (78.819 KM), porez na plate i naknade plate (3.501 KM), doprinose na plate i naknade plate (36.972 KM) i obaveze za ostala lična primanja (10.971 KM, za topli obrok iz novembra 2022. godine). Obaveze za plate i naknade plate odnose se najvećim dijelom na obaveze za decembar 2022. godine i iste su plaćene u januaru 2023. godine.

Ostale obaveze iskazane su u iznosu od 11.408 KM, a odnose se na obaveze za troškove naknada prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla (6.244 KM), obaveze prema članovima nadzornog i odbora za reviziju (4.864 KM) i ostale obaveze u iznosu od 300 KM. Revizijom je utvrđeno da su ostale obaveze iskazane više, a obaveze za ostala lična primanja po osnovu troškova naknada prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla manje za 6.244 KM, jer nije izvršena klasifikacija u skladu sa članom 37. stav (6) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 75.725 KM. Po nalazu revizije, ista su iskazana više za 62.669 KM zbog evidentiranja dugoročno razgraničenih prihoda po osnovu primljenih donacija od Grada Banja Luka (izgradnja objekta cvjećare, ograde i ulaganja u objekat mrtvačnice) u okviru kratkoročno razgraničenih prihoda, što nije u skladu sa članom 32. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se obaveze za troškove naknada prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla evidentiraju u okviru obaveza za ostala lična primanja, a primljene donacije za izgradnju stalnih sredstava evidentiraju u okviru dugoročno razgraničenih prihoda shodno članu 37. stav (6) i 32. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

6.2.3. Vanbilansna evidencija

Pozicije vanbilansne aktive i pasive iskazane su u iznosu od 107.886 KM i u cjelosti se odnose na vrijednost komisione robe (pogrebne opreme). Društvo je na osnovu provedenog javnog poziva za dostavljanje ponuda za komisionu prodaju pogrebne opreme zaključilo ugovore o prodajnom komisionu sa izabranim komitentima na jedinstvenu ugovorenu proviziju.

6.3. Bilans tokova gotovine

U Bilansu novčanih tokova iskazan je priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 3.606.104 KM i odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 3.479.915 KM, što je za rezultat imalo neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 126.189 KM. Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja nije iskazan, a odliv gotovine iz aktivnosti investiranja je iskazan u iznosu od 9.302 KM, što je za rezultat imalo neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od 9.302 KM. Priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja nije iskazan, a odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazan je u iznosu od 138.260 KM, što je za rezultat imalo neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 138.260 KM.

Ukupan priliv gotovine u iznosu od 3.606.104 KM i ukupan odliv gotovine u iznosu od 3.627.477 KM daju neto odliv gotovine u iznosu od 21.373 KM.

Gotovina na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 93.243 KM, a gotovina na kraju obračunskog perioda u iznosu od 71.866 KM i navedeni iznos je iskazan i u Bilansu stanja.

Po nalazu revizije, odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazani su više za 9.302 KM, jer su istovremeno u navedenom iznosu iskazani i u aktivnosti investiranja kojoj i pripadaju, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 14) i članom 11. stav (2) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 59/22 i 129/22).

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se Bilans tokova gotovine sačinjava shodno zahtjevima MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 14) i članom 11. stav (2) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjene su informacije u vezi stalnosti poslovanja u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 25. i 26.).

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Prema informaciji nadležnih za potrebe revizije, na dan 31.12.2022. godine, protiv Društva su vođena četiri sudska spora od kojih su dva radi naplate duga u iznosu od 194.097 KM i dva radi naknade štete iz radnog odnosa. Društvo je na osnovu procjene ishoda sudskih sporova izvršilo rezervisanja po tom osnovu o čemu je objelodanjeno u Napomenama uz finansijske izvještaje.

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje za period 01.01-31.12.2022. godine sačinjene su i Napomene koje pružaju neophodne informacije o Društvu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenim politikama i procjenama, ali iste dijelom ne zadovoljavaju zahtjeve člana 20. (stav 2 i 3) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i međunarodnih računovodstvenih standarda, jer nisu izvršena objelodanjivanja:

- koja pružaju dodatne informacije koje nisu prikazane u finansijskim izvještajima o ulaganjima na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi, prihodima od provizija po osnovu prodaje komisione robe, troškovima provizija za promociju u prodaji pogrebne opreme i stavkama prikazanim u izvještaju tokova gotovine shodno MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 112c i 113),
- u vezi za stalnim sredstvima u vlasništvu Grada Banja Luka (zemljište, objekti i oprema) koja su Društvu data na upravljanje i korišćenje i postojanju i iznosima ograničenja vlasništva na opremi koja je založena kao garancija za kreditne obaveze, shodno MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 74a).

Preporučuje se direktoru Društva da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju dodatne informacije shodno članu 20. stav (2 i 3) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i zahtjevima MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja (paragraf 112c i 113) i MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 74a).

Revizijski tim

Dr Bojan Ćurić, s.r.

Mr Danka Panić Ašanin, s.r.